

Svøester Jørgensen: Jeg hører til dem, som antage, at det foreliggende Lovudkast ikke alene er unødvendigt, men at det endogsaa vil være skadeligt. Hvorfor jeg anseer Udcastet for at være skadeligt, er ikke nærmest af de Grunde, som her ere fremkomne, men hovedsagelig af den Grund, at det vil sætte en Lap paa en gammel Klædning, der allerede er saa uhensigtsmæssig, at den kunde trænge til at repareres fra Nyt af, idetmindste i dens Hoveddele. Forinden jeg gaaer ind paa nærmere at begrunde min Mening, vil jeg med et Par Ord omtale Afstilligt af det, som er fremkommet under denne Forhandling. Der er især fra det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds (Berg) blevet antydet, at den høitærede Minister ved dette Forslag var gaaet de nuværende Skolelærere for nær, og dette er af senere Talere blevet antydet saaledes, at „Haabet stufes“. Det har gjort et forunderligt Indtryk paa mig i denne Sag, at høve saagodtsom alle de Medlemmer af det saakaldte Venstre, der have havt Ordet, dable Ministeren, fordi han med Hensyn til Lønningsforholdene skulde være gaaet Skolelærerne for nær. Jeg troer ikke, at man, naar man i det Hele erkjender, at Lønningsforholdene staae paa et vel høit Trin, skal være saa bange for, at der ved et saa lidet indgribende Lovforslag som dette skal indtræde et stuftet Haab, som det hedder, for de nuværende Skolelærere; thi vil man ved en Sag som denne gaae frem med en saadan Ængstelighed, saa seer jeg ikke, hvorledes man overhovedet skal komme Lønningerne tilkvis i andre Retninger, selv om man erkjender, at de ere for høie, thi der vil paa ethvert Trin blive fremsat den Paastand: Her gaaer det ikke an at spare. Hvis det maatte være mig tilladt, vil jeg udtale et Par Ord med Hensyn til Examensvæsenet. Jeg hører vel til dem, som troe, at Examensvæsenet i det Hele er drevet vel vidt; men jeg hører paa den anden Side ikke til dem, som troe, at man, saafremt man vil, at Underviisningen for de Fattige, for deres Børn, der ikke have Naad

eller Billie til selv at bestøse disses Underviisning, skal vedblive at staae paa det samme Trin som nu, tør give Slip paa det Tilshyn, som Staten nu fører med Almneestolen gennem Examensvæsenet. Det vil sige, at Skolelæreren, førend han ansættes, skal have godtgjort sin Duelsighed, og at Administrationen holder stadig Tilshyn med, at han udfører Skolens Gjering, som han bør. Dette Tilshyn burde maaskee dog for en Deel udføres af virkelige Skolemænd. Hvis det fremdeles maatte være mig tilladt, vil jeg gjøre blot en enkelt Antydning til, hvorledes jeg troer, at man burde gribe Sagen an, istedetfor at arbejde paa det nuværende Lovudkast. Den Tanke, som jeg troer maatte forfølges, er den, som er udtrykt i Reglementet for Skolevæsenet i Kjøbenhavn af 29de Juli 1814. Den Grundtanke, der gaaer derigjennem, er jo, at Kommunen har en Forpligtelse til at sørge for de fattige Børns Underviisning, men at forøvrigt de Forældre, som have Naad dertil, selv skulde bestøse deres Børns Oplærelse, og den samme Tanke er berørt, men ogsaa kun berørt, i Loven af 8de Marts 1856, hvor der tales om Skolepengene; men man er ikke gaaet saavidt, at denne Tanke kan faae nogen virkelig Betydning. For at udtrykke mig kort, jeg vil sige, at det, som staaer for mig som Formaalet for vore Bestræbelser med Hensyn til den fremtidige Underviisning, naar den skal kunne virke paa en frugtbringende Maade, og naar ikke det skal nedbrydes, som Skolelovene af 1814 have skabt, nemlig den Righedstanke og den almindelige Almueoplysning, som vel er Hovedgrunden til, at der sidder saa mange Almuesmænd her i denne Sal, det er, at Staten gennem et stærkt Tilshyn holder bestemt fast paa, at den nuværende Underviisning for de Fattiges Børn eller maaskee rettere for deres Børn, som ikke have Evne eller Billie, ikke lider noget Skaar, og at Staten ved Siden deraf indretter det saaledes, at de Formuende selv komme til at betale for deres Børns Underviisning. Naar disse Grundtræk blive gennemførte, troer jeg, at det Dvrigt